

Dr Kardos Albert (Récekeresztút (Szolnok- Doboka v.) 1861. december 26- Göttling an der Ybbs (Ausztria(1945, január 9.)

Eredeti családneve: Katz, 1844-től Kardos. Elemi iskoláit és a gimnázium első két osztályát Hajdúszoboszlón végezte, a többi hat osztályt pedig a debreceni Református Kollégiumban. 1885-ben a pesti egyetemen szerzett magyar –latin szakos tanári diplomát és bölcsészdoktorátust. Doktori disszertációjának témája a XVI. Század magyar lírai költészete. 1887-től 1891-ig a szentesi gimnázium tanára, 1891-től 1921-ig a debreceni Állami Főreáliskola (később Fazekas Mihály Gimnázium) tanára, 1912-től igazgatója is.

Tanítványainak visszaemlékezései szerint nagy tudású, de a diákokkal jó kapcsolatot tartó, véleményükre, észrevételeikre odafigyelő tanáregyenység volt. 1892-ben önképzőkört szervezett az iskolában, ennek diákelnöke az 1903-04-es tanévben Tóth Árpád volt. A költő mindig szeretettel gondolt vissza egykori magyartanárára, ezt bizonyítja a Kardos Albert-emlékkönyvbe írt „Köszönöm” című verse is (1927).

1985-től a debreceni kerületi tanári kör titkára, emellett évtizedekig az 1890-ben létrejött debreceni Csokonai Kör titkára is volt. Kardos László szavait idézve: „Pajzsos, dárdás, szerelmes, agg és örökifjú őrangyala volt városának”.

Viharos években volt intézményünk tanára, erre az időszakra esett az I. világháború, az összeomlás, a forradalmak és Trianon. Kardos Albert igazgatóként igyekezett a tanításhoz szükséges rendet és nyugalmat legalább az iskola falain belül megtartani.

Nyugdíjazása nem jelentett végleges nyugalomba vonulást: 1921-től az általa létrehozott, 1944-ig működő debreceni zsidó gimnázium első igazgatója 1929-ig. 1944-ben származása miatt Ausztriába deportálták, itt halt meg 1945 elején.

Tanár, nyelvész és irodalomtörténész volt. Tanári és tudósi tevékenységét két indíttatás határozta meg: a zsidó tradíciókhoz való hűség, melyet a szülői ház inspirált, valamint a magyar nyelv és irodalom szeretete, a Debreceni Kollégiumban töltött évek hatására. Rendszeres szervezője volt az Egyetemes Philológiai Közlönynek és a Magyar Nyelvőrnek.

Kardos Albert emlékét a 40-es évek végétől kezdve a 60-as évek végéig a Fazekas Mihály Gimnázium által szervezett, róla elnevezett iskolaközi irodalmi verseny őrizte, 1999 óta pedig a minden év őszén megrendezett Kardos Albert nemzetközi vers- és prózamondó verseny, melynek fővédnöke a névadót még személyesen ismerő Szabó Magda író.

Jelentősebb munkái:

- A XVI század magyar lyrai költészete (doktori disszertáció),1883.
- Régi nyelv, népnyelv, irodalmi nyelv. – In: Magyar Nyelvőr, 1885.
- A magyar szépirodalom története. A legrégebb időktől Kisfaludy Károlyig, 1892.
- Magyar irodalomtörténeti életrajzok 1-2. kötet, 1913.
- Stíluskritika – In: Nyugat, 1935
- Csokonai barátja, Nagy Gábor, 1940.
- Csokonai ószövetségi látomása, 1943.
- Oláh Gábor és a Csokonai Kör, 1943.

Róla írott munkák:

- Kardos Albert- emlékkönyv, Debrecen 1927.
- A nyolcvanéves Kardos Albert, 1941
- Kardos Pál: Kardos Albert születésének 100. évfordulója alkalmából. It 1962.
- Nagy János: Kardos Albert nyelvűvelő, stilisztikai munkássága – Nyr 1962.
- Kardos László: Kardos Albert – It 1970

Dr Feuermann László, az FMG tanára